

Գ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ք

10
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10
Փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ . գաւառական բոքա- տարութեան ծախքը մեր վրայ է : վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժա- նորդը ալ կը նշանակուի :

Վրացոյց վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբա- չիք Ռիգա փաշա խան Թ. Յ. Ղ. Պարտիզպանեան Տպարանը : Խմբագ- րութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր : Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրուշ է . աւելի անգամի համար սակարկութիւն կըլլայ :

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Ով որ կաշխատի, կը յաջողի : Այս սկզբամբը և մեք իբր յետին մը- շակ ազգային մամլոյ, բարեկամաց ձե- ռնտուութեամբ յաջողեցանք մեր լրագ- րին հրատարակութիւնն ապահովելու չափ տառերու տէր լինելու, և այս պատ- ճառաւ երէկ և առջի օր թերթ չկը- ցինք հրատարակել :

Մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնեմք այն ամեն ընթերցասէր ազգայիններու- որոնք 10 փարայի Հայրենիք կարգաւոր- քաջալերեցին զմեզ և մեր երկոտասա- նամեայ վաստակը վարձատրեցին պատ- ճառ լինելով որ Հայրենիք իւր աղքատ լիճակին մէջ տառերու տէր լինի և իւր հրատարակութիւնն ապահովի :

Իսկ Հայրենիքն աւելի կանոնաւորե- լու, ճշմարտեւրու և մեր սիրելի Ազգին աւելի օգտակար ընելու համար մեր աշխատութիւնը չպիտի խնայեմք և այս գործին յաջողութեան համար նոր ձեռ- նարկ մը յղացած եմք զոր քանի մ'օրէն պիտի ծանուցանեմք :

Բարեսէր անձինք և բարեկամներ յորդորեցին զմեզ որ ընթերցանութիւնն Ազգին մէջ ծաւալելու համար մեր յան- ձըն առած տարապայման զոհողութեան այն է 10 փարայի Հայրենիք հրատարա- կելուն հետ բարեգործութիւն մ'ալ միացնեմք, այսինքն հետեւիլ մեր պատ- ուարժան պաշտօնակցաց այն ընթացքին որով Ազգին միակ պատասպարանն եղող Հիւանդանոցին նիւթական նպաստ մ'ը- նել յօժարեցան : Հիւանդանոցի հաս- տատութեան վրայ ունեցած մեր ան- զուսպ եռանդը և այն պարտաւորութիւ- նը զոր առ այդ սիրելի յարկն ունինք, իբրև որրան մեր մանկութեան, բնական էր որ պիտի յաղթահարէին մեր լրագ- րական անձկութեան և ստիպէին զմեզ այսպիսի նպատակ մը յօժարակամ նուիրե- լու :

Ուստի Հիւանդանոցի գանձանակին մէջ լուծայ մը նետած ըլլալու փափա- քով և ոչ Հիւանդանոցի նպաստ մ'ըրած ըլլալու յաւակնութեամբ որոշեցինք Հի- ւանդանոցի Կիսաշաքաթի ձեթախըն (ղէյթին ետղը) հոգալու որ 5 քաշի կը

հասնի : Այս նուէրը թէև փոքր, սա- կայն Հայրենիքի իւրաքանչիւր թերթին 10 փարային հետ բազմաթիւ անհա- մեմատ առաւելութիւն ունի, և սակայն մտադիւր և յօժարակամ պիտի նուի- րեմք եթէ Հայրենիքի սպառումը 1300 ի հասնի . և ասիկա մեծ բան մը չէ, վասն զի այդ թուանշանին հասնելու համար մեր սիրելի ազգայնոց կողմանէ փոքրիկ զոհողութիւն մը բաւական է :

Սիրելի է մեզ յուսալ որ ընթերցա- սէր ազգայինք մեր այս երկու փափա- քը պսակելու այն է 10 փարայի Հայրենիք ծախելով ընթերցանութիւնը ծաւալելու, և միւս կողմանէ Հիւանդանոցի լուծայ մը տալու պատճառ լինելու համար կը յօժարին քաջալերել Հայրենիքը, եթէ կը փափաքին որ այսպիսի թերթ մը զարգանայ և այս զարգացումէն Հիւան- դանոցն ալ արդիւնաւորի :

Սպասենք և տեսնենք :

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Զմիւռնիայէն Սթամպուլի կը գը- ընեն թէ աւազակները տաճկի մը տղայ յափշտակելով լեռը տարեր և հիմա 600 ոսկի կը պահանջեն եղեր տղան արձա- կելու համար . այս դէպքը մեծ զար- մանք պատճառեր է Զմիւռնիոյ մէջ, և սակայն տղուն ընտանիքը հարուստ չը- լալով կը յուսացուի որ աւազակները փրկանայ գինը ղեղչնն :

— Սթամպուլի Տրապիզոնի թղթա- կիցը խիստ տխուր լուրեր կուտայ տեղ- ւոյն աւաղակաց ասպատակութեանց վը- րայ . քաքաքը, կըսէ թղթակիցը, աւա- զակաց որջ եղած է, և ամեն գիշեր չորս հինգ տուն կը պարպուի :

Բայց դիւղերու և չրջակայից վիճակը աւելի աղետալի է և ծանր դէպքեր տեղի կ'ունենան գրեթէ ամեն օր . եր- կու երկտասարդ ամուսիններ գիւղ եր- թալու ատեն, չարամիտ անձ մը ասոնց վրայ յարձակելով ուղեր է կինը առեան- գել, կինը շնորհամեք և վէրք մ'ըն- դսններ է . ամուսինն ալ կնոջ օգնելու ատեն դանակի հարուածով սպաննուեր է . բարեբաղդաբար ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով չարագործը ձերբակալեր

և կինը ազատեր է :

Անտոն օղլու տնուն հայազգի մը Մե- լա գետակին եզերքը կամրախայտ (ա- լա պալըղը) որսալու ատեն այլանդակ մարդ մը վրան յարձակեր և վզէն վիրա- ւորեր է . վիրաւորեալն առանց ինքզին- քը կորսնցնելու իւր անձը պաշտպաներ, բայց արիւնը հոսելով հեաղհետէ տկարա- ցեր ինկեր է . չարագործը վերստին խեղ- ճին վրայ յարձակելով պատառ պատառ ըրեր և գլուխն ալ չորս կտորի բաժներ է . յետոյ դգեստը և ունեցած քիչ մը ըս- տակը առնելով փախեր է . բայց հոս ալ նախախնամութիւնը իւր վրէժը լուծեր է . վասն զի չարագործը ոստիկանու- թեան ձեռքն իյնալով քննութենէն ըս- տուգուեր է որ վատաբարոյ անձը 15 տարի բանտարկութիւն կրելէ ետքը տա- կուին 15 օր առաջ ազատեր է բանտէն :

Օրտուլի, Զարյանպար և Բէնճէշկի հի կալմերն ալ աւելի ծանր դէպքեր կը պատահին, կը յաւելու յիշեալ թղթա- կիցը . Պաթուկէն գաղթող վայրագ և արիւնկալ լաղերը յիշեալ գաւառնե- րու մէջ բնակելով անհար է առանց սպաննուելու գիւղէ գիւղ երթալ, կա- րելի չէ երեւակայել թէ ինչ սոսկալի հա- րըտահարութիւններ և բարբարոսու- թիւններ կը գործեն ասոնք :

— Ասկէ առաջ գրուած էր թէ Ա. Էրստրոյ կառավարութիւնը փափաք յայտնելով որ Օսմ. արժեթղթոց աւըս- տրիացի պարտատեարը ալ ներկայացու- ցիչ մ'ունենան ի Պոլիս, Բ. Դուռն ըն- դունած էր :

Այժմ իտալիա ալ մի և նոյն առաջար- կութիւնն ընելով, Բ. Դուռն ընդուներ է :

Սթամպուլ կըսէ թէ Ռուսիա ալ ներ- կայացուցիչ մը պիտի ունենայ այս ժո- ղովին մէջ Տաճկաստանի հասութիւց վի- ճակը քննելու և ըստ այնմ պատերազ- մական ծախուց խնդիրը կարգադրելու համար :

— Բ. Գուռը օտար տէրութեանց քով գտնուող իւր դեսպաններուն չըր- ջաբերական մ'ուղղելով ծանուցեր է թէ Աւստրիոյ, Սերվիոյ և Պուլըարիոյ մէջ վերջին ատեններս կնքեալ երկա- թուղոյ պայմանագրութիւնը Պէրլինի դաշնագրին հակառակ լինելով, առ ո- չինչ պէտք է նկատել :

— Հնուվմէական Հայոց նորընտիր Պատրիարք և կաթողիկոս Գերբերշտիկ Ազարեան արքեպիսկոպոսի օծման հանդէսը կիրակի օր Ղալաթիոյ Ս. Փրկիչ եկեղեցին խիստ փառաւոր կերպով կատարուեցաւ։ Անհամար ժողովուրդ ներկայ կը գտնուէր այս հանդիսին և 12 եպիսկոպոսունք կըսպասուէին սեղանին վրայ։ Յետ պատարագի աւարտման նորընտիր Պատրիարքը պաշտօնական ընդունելութիւն մ'ընելով, ազդու և իմաստալից ատենախօսութեամբ մը իւր խաղաղասիրական գաղափարները և ժողովրդին յառաջդիմութեան մասին ունեցած փափաքը յայտնեց։

Յետոյ նորընտիր Պատրիարքը կառքերով և բազմութեամբ Բերայի կաթողիկոսարանն երթալով, պաշտօնական ընդունելութիւն մ'ըրաւ և մեծածախ ճաշ մը տուաւ եկեղեցականաց և երեսելետց։

Նորընտիր Պատրիարքը քանի մ'օրէն վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ։

— Մարիցա լրագիրը կըսէ թէ 15 ի չափ աւազակներ Պէլովայէն անցնելու ատեն ձերբակալուեցին։

— Գաղղիոյ Հասարակապետութեան ազգային տօնին առթիւ Ֆիլիպէի Մայր եկեղեցւոյ մէջ յատուկ պատարագ մատուցուեց։

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ ալ Ֆիլիպէի մէջ զօրահանդէս մ'եղեր է։ Յետոյ հիւպատոսները կուսակալին ներկայանալով շնորհաւորական բարեմաղթութիւններ ըրեր են։

— Գանձուց պաշտօնէութիւնը Ադրիանուպօլիս, Սէյանիկ և Փոքր-Ասիա յատուկ պաշտօնեայններ ղրկեց գաւառական անտուկներուն հաշիւները քննելու և կարգադրելու համար։

— Իզմիտի շուկան հրդեհ ծագելով 60 խանութ բոցերու ճարակ եղեր են։

— Քանի մ'օրէ ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ մարախ սկսաւ տեղալ։

— Մայրաքաղաքիս զեւպանները արտաքին գործոց նախարարէն խնդրեր են որ Գարատաղի Հիւսիսային-Արևելեան սահմանագլխի խնդիրը որ մինչև ցարդ առ կախ մնացած է, վերջնապէս կարգադրուի։

— Օսմ. արժեթղթատեարց ներկայացուցիչ Պ. Պուրք մայրաքաղաքս կըսպասուի։ Այս անձին համար Թարապիս յատուկ տուն կը պատրաստուի։

ԹԵՂՈՒՏԻ ԵՐԿՐԱՅԻՆԵՐ

Մայիս 18 | 30ին վառայ ծովուն հիւսիսային արևմտեան եղերքը երկրաշարժ պատահելով ամօոյս 8 ին վասպուրականի անգղիական հիւպատոսը Մր. Գլէյթըն փութաց անմիջապէս անձամբ հոն երթալ և իրաց վիճակին վրայ ճշգրիտ տեղեկութիւն ստանալ։ Երեք օր տեւեց ճամբորդութիւնը մինչև Աղաղ, որ ծովեզերեայ գիւղ մ'է թեղուտէն 3 ժամ հեռավորութեամբ։ Միւս օրը գացինք տեսնել երկրաշարժէն կործանեալ գիւղը, որ կը բաղկանար 175 տունէ, և բոլոր տունները հիմնայատակ կործանած էին։ Հոս տեղեկացանք որ երկրաշարժին պատահէն օր մ'առաջ գիւղացի մը նեմրուտ լեռան անտառը կերթայ փայտ կտրելու, և կուղէ հոն հանքային տաք ջրոյ լճակին մէջ լուացուիլ, բայց ջրուրը այնպէս ուժգնութեամբ մը գուրս կը ցայտէ որ մարդը չկրնար մօտենալ։ Նոյնպէս այդ լեռան ստորոտը դաշտերուն մէջ աշխատող երկրագործք նոյն օրը որոտման ձայնի նման ահաւոր ձայներ լսած են որ նեմրուտ լեռնէն կը գային։ Այս նշաններէն ետքը պատահած է երկրաշարժը առաւօտեան ժամը 11 ին, և մէկ ցնցումով բոլոր գիւղը հիմնայատակ ըրած է։ Փլատակները խուղարկուելով 92 գիւղներ հանուեցան։ Եւ 55 վիրաւորեալներ, թէ մեռնողը և թէ վիրաւորք մեծաւ մասամբ կանայք, աղջկունք և տղայք են, քան զի չափահասք դաշտը գացած էին գործելու։ Բաղէշի կուսակալութիւնը փոյթ տարած է վրաններ և բժիշկ մը ղրկել վիրաւորեալները դարմանելու, և կըսուէր նաև թէ կարօտելոց փոխ ցորեան պիտի տրուէր կառավարութեան կողմէն, Հիւպատոսը ըստ իւր սովորութեան առատաձեռն օգնութիւն մատակարարեց խղճալեաց, Յաւալի է ըսել որ Բաղէշի ազգայինք իրենց կողմանէ ունէն ձեռնարկութիւն մ'ըրած չէին այս թշուառները մխիթարելու։ Մեծ են անոնց պէտքերը, քան չի ոչ տուն մնացած է, ոչ կահ կարասիք, ոչ հագուստ և ոչ ուտելիք։ Ուրախ եմ սակայն ըսել որ վառայ ազգայինք փութանալի հանգանակութեան սկսած են, և ամեն եկեղեցի յատկապէս դրամ հաւաքած է տեղացի տարաբաղդ Հայոց համար։ Այն կողմերն ուրիշ մի քանի գիւղեր ալ երկրաշարժին ենթակայ եղած են, բայց այն գիւղերուն մէջ անձի կորուստ պատահած չէ, այլ մի քանի հին տուններ փլած են։ Կըսուի թէ նեմրուտ լեռը 400 տարի առաջ բռնկելով շատ գիւղեր իր լավային տակ ծածկած, և մինչև հիմա տաք ջրոյ լճակներ կան այդ լեռան գագաթին վրայ։

Վան, յունիս 24, 1884

Աւետարեք

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Աթէնք 18 յուլիս

Թագաւորն ետ թողուց Աթմա երթալ, և որոշեց որ Յունաստանի թողուած երկիրներն ամբողջապէս յանձնուելէ յետոյ երթայ նոր գաւառները տեսնելու։

Վոլոդի Օսմ. իշխանութիւնք սկսան պատերազմական նիւթեր բռնաւորել երկու մեծ շոգենաւներու վրայ, որք Կ. Պօլիս պիտի երթան։

Թունուզ 18 յուլիս

300 թունուզցիներէ բաղկացեալ հրքոսախումբ մը երէկ թունուզի մերձակայ Պօրճ-Շաքիր գիւղը կողոպտեց։ Պրանսական զօրք ղրկուեցաւ ետեւէն։

Լոնտրա 18 յուլիս

Այսօր դումարուած միթինկի մը մէջ արժեթղթատեարք որոշեցին աղաչել Պ. Պուրք որ Կ. Պօլիս երթայ Օսմ. պարտուց կարգադրութեան համար համաձայնութեամբ Պրանսայի պատուիրակին։

Աթէնք 18 յուլիս

«Բապակա» և «Նոր գաղափարներ» անուն հելլենական երկու լրագրաց սընթորէններն երէկ թղթատարական պաշտօնատան առջևէն անցած ժամանակ Յոյն մը գաւազանի հարուած մը տուաւ Բապակայի տնօրէնին, և ընկուկէրի երկու հարուածներ ուղղեց տնօրէններուն, բայց երկուքին ալ չկրցաւ ունէ մնաստալ։ Ոճրագործն յետոյ ի փախուստ աճապարեց՝ ընկուկէրի երկու հարուածներ տալով նաև ոստիկանաց որք կը հաւածէին զինքը, և վերջապէս բռնուեցաւ։ Կը կարծուի թէ այլոց համար գործած է այս ոճիրը։ Թագաւորն երէկ այցելութիւն տուաւ Իտալական Տուրիիոյ զրահաւորին։ Փրէվէզայէն կը հեռագրուի թէ Անատոլուցի Բէտիֆ զօրաց ութը վաշտեր հրաման ստացեր են շոգենաւ նստիլ իրենց հայրենիքը վերագաւառու համար։ Բայց զրոյց մը կայ թէ Տրիպօլիս պիտի երթան։

Փարիզ 18 յուլիս

Խօսք կայ թէ արդի գործակատար Մոնթոլոն կոմսը Կ. Պօլսոյ Պրանսական զեւպան պիտի լինի։ Օսմանեան արժեթղթատեարց պատուիրակներն իրենց վերջին հրահանգներն ստացան սեղանաւորական հաստատութեանց Սէնտիքայէն։ Ստոյգ է որ Գամետտոյի տունը Կ. Պօլսոյ Թրամպէյի ընկերութեան վերաբերեալ արժեթղթեր պիտի հանէ փաւրիկ հրապարակին վրայ։

Պէրլին 18 յուլիս

Համպուրկի մէջ մասնախումբ մը կազմուեցաւ Գերմանական վաճառականութեան զարգացման համար ի թուրքիա և ժաւալման համար ի Պարսկաստան։ Կը կարծուի թէ Գերմանիոյ առևտրական նախարարութեան աշակցութիւնը պիտի ստանայ։

Թունուզ 18 յուլիս

Երէկ Սֆաքսի շրջակայքը գաղղիական զօրաց և ապստամբաց միջև պատերազմ տեղի ունենալով 300 Սֆաքսցի ապստամբ և 200 ի չափ արաբ ձիաւորներ սպաննուեցան։ Կըսուի թէ ապրստամբապետն ալ սպանելոց մէջ կը գլուխուի։

Թունուզի կառավարութեան առաջին պաշտօնեայ Մուսթաֆա փաշան այսօր Գաղղիայէն թունուզ վերադարձաւ։

Լոնտրա 18 յուլիս

Թունուզի խնդրոյն նկատմամբ նոր կապոյտ տետրակ մը խորհրդարանին յանձնուեցաւ, այս տետրակին մէջ յունիս 22 թուով լորտ Կրանվիլէն Փարիզի անգղիական զեւպան լորտ Լայնսի ուղղեալ գիր մը կը տեսնուի, յորում արտաքին գործոց պաշտօնեայն կըսէ թէ մինչև որ Անգղիա իւր թունուզի հպատակաց չահուն մնաս մը չտեսնէ, թունուզի խնդրոյն վրայ Գաղղիոյ դէմ առարկութիւն չպիտի ընէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վազգրթ այս առուը թուով երկար յօդուած մը կը գրէ Օսմ. կայսրութեան ընդհանուր բարեկարգութեանց մասին և խորհուրդ կուտայ տէրութեան, Եւրոպայէն յաջողակ և կարող պաշտօնեայնէր բերել տալով կուսակալներու և կառավարիչներու օգնական ընել. սակայն կըսէ, զրոյսէն գալիք իւրաքանչիւր պաշտօնէի հետյառանձին պայմանագրեր կնքելու է, որպէս զի յետոյ օտար միջամտութեան հարկ չըլլայ. առ այս զանազան օրինակներ յառաջ կը բերէ, ինչպէս է մաքսատան վարչութիւնը որ Եւրոպացի վերատեսչի մը ձեռք անցնելով հասոյթը քիչ ատենի մէջ կրկնապատկեցաւ, և տարակոյս չկայ որ տարեկան 50 միլիօն ոսկւոյ եկամուտ մը կրնայ աւելնալ եթէ կուսակալութիւնը կարող անձանց ձեռքն անցնին:

Յետոյ Բուսթիլի գաւառաց բարեկարգութեան վրայ խօսելով Վազգրթ, խորհուրդ կուտայ կառավարութեան Պէրլինի դաշնագրին տրամադրութիւնները ժամյառաջ գործադրել. և ասկէ ծագելիք բարեաց վրայ խօսելով օրինակ կը բերէ Արևելեան-Բուսթիլին որ քիչ ատենի մէջ յառաջագիմելով, երկրին ակամուտը կրկնապատկեցաւ, այսպէս միւս բոլոր գաւառաց բարեկարգութիւններն քիչ աշխատութեամբ կատարուելով, նոյն աստիճանը կրնան հասնիլ:

Վազգրթ հուսկ ուրեմն Հայկական խնդրոյն վրայ խօսելով կըսէ. «Այս խնդիրը յոշնջէ ի լոյս եկաւ. ժամանակին պէտք եղած բարեկարգութիւնները չը կատարուելով, վէրք մը բացուեցաւ. այս վէրքը բուսթիլու համար պէտք է յաջողակ անձեր կարգել, և առանց ժամանակ կորսնցնելու բարեութեամբ վարչութիւն մը հաստատել, որպէս զի բոլոր աշխարհ հասկնայ թէ այնպիսի խնդիր մը չկայ. Եւրոպիոյ արդի կացութենէն օգուտ քաղենք, որպէս զի չըլլայ թէ օր մը մեր հակառակորդները մեր անհոգութենէն օգուտ քաղեն:

Աւստրիական իրիս շոգենաւը կալացէն 26 թնդանօթ և 299 հրացան և շատ մը մթերք մայրաքաղաքս բերաւ. ասոնք Ատա բերդէն մնացած էին:

Քուցօ-վալաքները տէրութեանց նոր աղերսագիր մը տուեր են, թրհական Յունաստանի չը յանձնելու համար:

Բամազան ամիսը մօտենալով տէրութեան բոլոր պաշտօնէից մէյմէկ ամսական վճարուիլ սկսաւ:

Գանձուց պաշտօնատան անդամներէն Բիզա էֆէնտի Հալէպ պիտի մեկնի այն կողմերը քննութիւն կատարելու համար:

Քայսէրիէ շոգենաւը շատ մը նոր զինուորագրեալներ բառնալով եէմէն պիտի մեկնի:

Շէյխ Ուպէյտուլլահ, հաշակաւոր քիւրտ ապստամբապետը այսօր մայրաքաղաքս կսպասուի:

Սթամպուլ կըսէ թէ Օսմանեան արժէթը թատերաց փոխանորդները Պո-

լիս գալով, տէրութեան հաշուէկիւռը և ելեմետքը պիտի քննեն, և եթէ իրենց շինելիք ծրագիրը չընդունուի, առանց « և է գործի մը ձեռնարկելու կամ երկար բանակցութիւններ ընելու, տեղերին պիտի վերագառնան:

Քասթամունի կուսակալ Ղալիպ փաշային 23 տարեկան որդին, իրէն գիւղի ագլուսակին մէջ ինքզինքն ատրճանակով սպաններ է:

Պէնկագիի նաւահանգստին վերատեսչը և ուրիշքանի մը անձինք յանկարծ ձերբակալուելով քննութեան ենթարկուեր են:

Կոստանդ փաշա Զմիւռնիայէն մայրաքաղաքս հասաւ:

Հազգրթ կըսէ թէ մի քանի ա. կուսակալներ մէջ կը խօսուի թէ Պիզմարք իշխանին առաջարկութեամբ նոր դեսպանաժողով մը կազմելու մտադիր են տէրութիւնը. իտալիա և Անգղիա այս առաջարկութիւնը արդէն ընդունած են. այս դեսպանաժողովը մէջ Ափրիկեան ծովափանց, գանձային և Հայաստանի բարեկարգութեանց խնդիրները քննութեան առնուելով, վերջնական որոշում մը պիտի տրուի տէրութեանց մէջ նոր համաձայնութիւն մը գոյացնելով: Սակայն Հազգրթ այս զբոյսը հրատարակելէ վերջը ինքը զայն կը հերքէ:

Մայրաքաղաքս բնակող Գաղղիացիք անցեալ հինգշաբթի Հասարակապետութեան տօնին առթիւ Պէշիկթաշի արքունի նաւուն գաղղիական դրօշ չը բանալուն վրայ սաստիկ տրտմբ և ասիկա թունուղի խնդրոյն համար իրենց դէմ ցոյց մը համարելով, իրենք ալ Սալը բազարի դիմաց կեցող գաղղիական շոգենաւին օսմանեան դրօշը վերցնել տուեր են:

Հազգրթ այս դէպքը անվայել անուանելով, կըսէ թէ Հասարակապետութեան տօնին օրը Պէշիկթաշի առջի խարսխող օսմանեան նաւը գաղղիական դրօշ պարզած էր, սակայն մենք ի պատիւ Գաղղիացւոց մեր նաւատորմիդ զարդարելու պարտականութիւն չունինք:

ՀԱՄԱԹԻՈՑ ՊՕՐՍԱ

Օսմ. Գոնսուլիտ Գոցուեցաւ երէկ իրիկուն 16-39
» » Բացուեցաւ այս առաւօտ 16-35

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂՈՑ

Սօսիէթէ մէնէրալ Անգղ. Լիթ. 5-12
» Օթօման » » 3-36
Կ. Պօլսոյ Պանքան » » 11-10
Քրէտի Ժէնէրալ » » 6-
Փոխ. 1863 (Մութոն) » » 84-20
» 1863 (Մութոն) » » 84-
» 1869 (Բինար) » » 28-
» 1872 (Պօն տիւ թրէզոր) » » 82-20
» 1873 (Բինար) » » 4-7 20
Թրամվայ Օսմ. Լիթ. 1060
Թղթադրամ » » 51-
Բուսթիլի երկաթուղի Փրանք » » 142-
Լաւրիում » »

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 դուրուշէն)

Անգղիկն . ոսկի 109-28 Գարպօն արծա. 92-
Գաղղիական » 87-21 Մէհմետէ . . . 407-13
Բօլ » 90-23 Վեցնոց . . . 125-25
Քրիմից » 51-15 Հինգնոց . . . 203-20
Գարպօն թուղթ 8-79 Մէթալիք . . . 205-20

ԱՐՏԱՔԻՆ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց հասարակապետութեան նախագահ Պ. Կարֆիլտի կենաց դէմ եղած դաւաճանութիւնը ծանուցած էինք. հեռագիրը հետզհետէ նախագահին բժշկութեան լուրերը կուտան:

Նիւ-Եօրքի առևտրական ժողովը ուղելով հասարակապետութեան նախագահին վրայ ունեցած համակրութեանը փորձ մը տալ, որոշեց որ 1,250,000 ֆըրանքի գումար մը հանգանակուի, և սոյն գումարին շահը նախագահին տիկնոջ տրուի մինչև ցմահ. իսկ մահուընէն վերջը յիշեալ գումարը որդւոցը բաշխուի ժողովին մի և նոյն նիստին մէջ 232,500 ֆրանք ստորագրեր և ժողովոյ որոշմամբ Տիկին Կարֆիլտի հեռագիր մը զարնելով, ծանուցեր են բացուած հանգանակութիւնը, որպէս զի Պ. Կարֆիլտ բնաւ հոգ չընէ իւր մահուընէն վերջը, որդւոց ապագային համար:

Թայմզին կը գրեն թէ Աքօպէլէֆ զօրավարը հիմա Փարիզ կը գտնուի. Յունիս 27 ին (1877 ին Դանուբէն անցնելու տարեդարձի օրը) Շաթէմ պանդօկին մէջ Նիքօլա մեծ դքսին հետ ճաշեր է. Մեծ դուքսը Փարիզի մէջ բոլորովին պարզ կապրի. Շաթէմ պանդօկին երրորդ յարկը կը բնակի, իւր հետը թիկնապահ մը միայն կը գտնուի. Աքօպէլէֆ զօրավարն ալ մասնաւոր տուն մը կը բնակի ամենապարզ վիճակի մէջ:

Յունիս 12 ի գիշերը վախճանեալ Պապին կտակակատար կարգինալները Պիոս Թիմարմինը Ս. Պետրոս եկեղեցիէն Ս. Լորէն եկեղեցին փոխադրեր են, ըստ տրամադրութեան կտակի վախճանեալ Պապին:

Քաշկարի վախճանեալ Էմիր Եագուպ խանի անդրանիկ որդին որ Օտեոս կը գտնուի, կըսուի թէ մօտերս մայրաքաղաքս պիտի գայ:

Անգղիոյ խորհրդարանին մէջ Պ. Կլաւտսթոն հարցման մը պատասխանելով, հերքեր է այն լուրը թէ Գաղղիա 120,000 զօրք ի գէն կօչելով Ափրիկէ զրկելու մտադիր է:

Օգոստոս ամսոյ մէջ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերը, Սալցպուրկի մէջ պիտի տեսակցին, Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանը և իշխանուհին ալ ներկայ պիտի գտնուին:

Ջրոյց կայ թէ մօտերս Պ. Կլաւտսթոն անձամբ Փարիզ պիտի երթայ Պարթէլըմի Սէնթ Իլերի և Թերաբտի հետ առևտրական դաշնագիր մը կնքելու համար:

Յունիս 9 ին անգղիական նաւատորմը Բրօնշդատէն մեկնել է. Ռուսիոյ կայսրը և կայսրուհին նաւատորմն այցելել են:

Գաղղիոյ Հասարակապետութեան նախագահ Պ. Կրէվի Ալթերիոյ ժողովրդեան ի նպաստ 500 և Ազգային ժողովոյ նախագահ Պ. Կամպէթթա 250 ֆրանք նուիրեր են:

Տէր Խմբագրապետ

Կարգացի Ձեր երէկուան լրագրին մէջ Պ. Մ. Կ. Սարըեանի առ իս պատասխանը :

Իրեն նկատմամբ տմարդութիւն բառը գործածելս կը թուի թէ խիստ ծանրը թուեր է :

Կրնայ այնպէս ըլլալ, բայց պէտք է գիտնայ պարոնը որ ես խնայեցի իրեն, որովհետեւ ինչ որ պէտք էր ըսել, վերապահած էի. բայց այժմ՝ որ ինք տեղի կուտայ ինձ, ուստի մեղքն իր վիզը ձգելով՝ կըսեմ :

Ինչ անուն տալ պէտք է Պ. Մ. Կ. Սարըեանի՝ որ խնդրանաց յատուկ նամակաւ 16 ամիս առաջ գործս իւր տըպարանը փոխադրելէ, իմ կողմանէ կատարելապէս վեհանձնութիւն վայելելէ, երեք անգամ իմ կամօքս գնոյ յաւելում տեսնելէ և ստորագրութեան մասին իւր պայմանը չյարգելէ ետեւ՝ ծանր վարմունքներ ցոյց տուած է քանիցս և այս վերջին անգամ ալ մի և նոյն բանն ըրած է, մինչդեռ բնաւ իրաւունք չունէր :

Ամենն այսքան չէ : Պահանջի խնդիր մ'ալ կը յարուցանէ թող լսէ ուրեմն : Տասն և վեց ամիս շարունակ գործ տպագրել և իրեն 40-42,000 զրոյ ստակ

տուած եմ : Արդ. 182 զրոյ ի կարծեցեալ պահանջի մը համար ելնել հրապարակաւ ինձ գէմթուղթ մ'ուտելն ալ կարծեմ թէ բաւական է ինչ տեսակ մարդ ըլլալն հասկնելու :

Խնդրեմ, Տէր Խմբագրապետ, բարեհաճեցէք նաեւ հրատարակել ներկայս, որ Ձեր հրատարակածին պատասխանն է : Մ. Գալստիան

3 յուլիս 1884

Ա. Զ. Գ.

Շնորհակալութեամբ ստացանք «Թէր-ճէմանը Էֆքեարի» պատուարժան խմբագրութենէն հետեւեալ նուէրները, ծախուած թերթերու վրայէն :

Իշ	29	Յունիս	—	14	զրոյ	25	փարա
Գշ	30	»	—	12	»	5	»
Դշ	4	Յուլիս	—	12	»	50	»
Եշ	2	»	—	14	»	40	»

Համագումար 47 » 30 »
Քառասուն եօթ գահեկան և երեսուն փարայ արծաթ :

Ի դիմաց Հայոց Միացեալ ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Արշակունի Մ. Զէրազ

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍՍ.ՄԱՐԱՅԻՈՅՆ

Ար ծախուել Միխայիլեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ : Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի և Եւրոպիոյ, նոյնպէս և Թուրքիոյ այլ և այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է :

Փանասէն գեղացւոյն և գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, և ևս մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ և դարման հազիւ կը գտնուին : Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով՝ բոլոր սկիւն անիմաս է : Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ : Նոյնպէս և մարմնոյն կտրուած ու ճմրուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ :

Զղային, յօգային և ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելու՝ տալանալեալ կը հանդարտեցնէ : Ատամաքսի, փորի և աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնուի :

Փանասէն ակոյղի սաստիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ : Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին : Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանջք, հաղ, ջերմ, կոկորդի բորբոք և ուռնցք, մէջքի ցաւ և այլ զանազան ակտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են : Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են : Բնականիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք և ճանապարհորդք իրենց մօտ փանասէ պահելով և յանկարծական դժուարութեանց ատեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն և ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն : Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով և թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ :

Գործածութեան կերպը հետն է : Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիոյ Ենի-ճամիի դրան կից Միխայիլեան Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքիս գեղազործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին :

Նորայրի Գաղղիերէն-Հայերէն ընդարձակ բառարանին 55 երորդ թերթն հրատարակեցաւ, որ կը հասնի մինչև ի բառն Efféminement. գին 55 թերթերուն 82 1/2 դահեկան արծաթ : Բաժանորդագրութիւնն է 1 1/2 օսմ : ոսկի, վճարելի կանխիկ :

Կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով :

ՀՐԱՏԱՐԱՆԻԹԻԻՆՔ

Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

Տ Պ Ա Ր Ա Ն Ի

(Արծաթ մեծիտ 20 դուրուդ)

Արուեստ Երկայնակեցութեան . . .	40	ՂԸ
Հոչակաւոր Ոճիւրդ. — ՊրէնիլիէՄար-քիզուհին Պատկերազարդ . . .	7	»
Տնական Բժիշկ	6	»
Պատոյ մը Պօլսոյ Թաղերու մէջ . .	12	»
Հոչակաւոր Ոճիւրդ. — Սէն-Ժէրման Կոմսուհին Պատկերազարդ . . .	6	»
Դասագիրք Ազգային Պատմութեան Զ. տպագրութիւն Ս. Պ. Պ. Փափաղեանց	5 1/2	»
Դասագիրք Ընթեցանութեան Պատկերազարդ Ե. տպագրութիւն Ս. Պ. Պ. Փափաղեանց	2 1/2	»

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՆԻՆԻՃԷԼԻՍԻՈՅՆ

ԳՕՆԹԻ ԵՂԱՐԱՐԲ ԵՒ ԵԱԶԻՆԻ

109 Ղալաթա. Սանդղաճըլար փողոց 109

Ստորագրեալքս առեւտրական բոլոր պատասխանատուութիւնը մեր վրայ առնելով Գօնքի եղբարց և Եանիմի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանդղաճըլար փողոց թիւ 130 գործատունն հաստատուեալ ի վեր՝ արժանապէս քաջաբերուեցանք պատուարժան յաճախորդաց բազմութենէն : Ամէն ոք լաւ գնահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտոյն ընտրութիւնը, ճաշակը և գիներուն չափաւորութիւնը տեսակներուն համեմատութեամբ : ուստի և ևս մեզ հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը տալ մեր գործատուներէն : Եւ նախ՝ մեր գործարանն ու վաճառատունը փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109 թիւ շէնքին մէջ : և ևս իւր անհամեմատ ընդարձակութեամբ խիստ յարմարութիւն ունի թէ մայրաքաղաքէս թէ գաւառներէն և թէ օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ հրամաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ և փութով կատարելու :

Երկրորդ՝ ծխախոտոյ բերքն արտադրող ամեն կողմ և մանաւանդ յէնիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնաւոր խնամք պատրաստել տալ բերքը և ահա այս խնամք և զոհողութեանց շնորհիւ է որ այսօր ամենընտիր և հոստաւէտ ծխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ 150 նոց, 200 նոց, և 300 նոց և աւելի բարձր գիներով ըստ տեսակին :

Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին, բաւական է զիմիւ մեր վերոյիշեալ գործատունն ի Ղալաթիա Սանդղաճըլար փողոց թիւ 109, և կ'ամ ամեն ծխախոտաներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ապրանքներէն :

Եւ . . . Օտար երկիրներէ ապրանք ուղողները կը մասնակցին այն մենաշնորհին, զոր ունիմք կայսերական կառավարութենէն, որ է պանտրօլի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով 1/10 ին 20 չափ կուենան :

Վաճառատուներն են .
Ղալաթիա Սանդղաճըլար թիւ 109
Զընտան գարու Զէմէէկէիէր » 29
Էմին-Էօնիւ » 56

ՏԷՄԻԳԱՓԱԻԼԱՆ ԵՂԱՐԱՐԲ

ՏԷԻ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիգա փաշա խան քիւ 14